

CROATIADA – kazivanje stihova i proze na hrvatskom jeziku

FOTO: KRISTINA GOHER

4. stranica

Suradnja gradova Baje i Požege

6. stranica

Natjecanje u lijepom čitanju

7. stranica

Mala stranica

13. stranica

Komentar

Hrabrost ili organiziranost

Na Vladinu internetskom portalu objavljeno je koliko su se povećale potpore narodnosnim ustanovama i samoupravama od 2010. godine. Prema toj informaciji tijekom 16 godina potpora se udvostručila, čak i nešto više (2010. g. je bila 3,6 milijarde forinta, a 2017. g. 8,7 milijarde). S povećanjem potpore povećala se i odgovornost, naime odonda mnoge školske ustanove prešle su u održavanje narodnosnih samouprava. Piše i to da je 2010. g. bilo svega 12 narodnosnih ustanova javnog obrazovanja u rukama narodnosnih samouprava a danas je ta brojka porasla čak na 75. Preuzimanje narodnosnih škola prvo su započele državne narodnosne samouprave, a današnji zakon koji je na snazi omogućuje to i mjesnim narodnosnim samoupravama. U Mađarskoj 49 narodnosnih osnovnih škola u rukama je mjesnih narodnosnih samouprava, od ovih 43 ustanove u rukama su njemačkih mjesnih narodnosnih samouprava. Mi Hrvati imamo samo jednu takvu osnovnu školu koja je u rukama mjesne hrvatske samouprave, to je u Koljnofu. Kako su Nijemci prepoznali važnost preuzimanja svojih obrazovnih ustanova, odakle im ta hrabrost, pokušala sam odgonetnuti na temelju raznih informacija u glasilima. Također sam našla vrijedne informacije na mrežnoj stranici njihove državne narodnosne samouprave. Njemačka državna narodnosna samouprava ima čak 11 regionalnih ureda u raznim gradovima u čijoj okolici živi njihova zajednica, vjerojatno na taj način lakša je komunikacija među regijama, iz strategije njihove državne samouprave mogu se iščitati da vrlo veliku pozornost posvećuju odgoju i obrazovanju, njihove ustanove trebaju djelovati po osiguranju kvalitete, njihov je obrazovni sustav u izgradnji čije se aktualno stanje stalno prati i provjerava sa stručnjacima, sa stručnim savjetnicima specijalno za narodnosno obrazovanje. Kod raspodjele regionalnih organizacija pripazili su na to da se izgradi takva mreža u kojoj su njihove odgojno-obrazovne ustanove u prisnoj vezi, jedna drugoj mogu pomagati, savjetovati, podržati. Hrabrost ili organiziranost? Možda i ne treba birati, možda njihova hrabrost proizlazi iz organiziranosti.

beta

Glasnikov tjedan

Okvire današnje, kako joj tepamo, ali sve rjeđe kulturne autonomije narodnosnih zajednica u Mađarskoj, već je dao Zakon o pravima nacionalnih i etničkih manjina iz 1993. godine, a prvi među onima koji su počeli izgrađivati kulturnu autonomiju bili su upravo Hrvati, i preuzimanjem santovačke škole 2000. godine i utemeljenjem Neprofitnog poduzeća za informativnu, kulturnu i izdavačku djelatnost Croatica krajem 1999. godine.

Što mislite o kulturnoj autonomiji Hrvata u Mađarskoj, pitalo se nekolicinu Hrvata iz tadašnje političke elite 1997. godine, a zanimljivi su njihovi odgovori, koje ovih dana čitam sa stranica tjednika Hrvata u Mađarskoj.

Tako jedan od njih kaže kako nije slobodno da se sada svim rukama hvatamo za kulturnu autonomiju. Lijepo bi to izgledalo na papiru, ali u stvarnosti, u životu ne bi se to tako pokazalo, mislim da bi bili u još lošijem položaju nego danas.

Drugi kaže: Bilo bi turna autonomija, da upravljanje kulturne Takva autonomija ne manjine jer bi ona njegovati i razvijati Treći kaže da su za vata u Mađarskoj, poka: predmetna i kada je kadrovski proterijalne potpore. A nacionalna svijest Hrvata u Mađarskoj? Je li ona doista toliko jaka da se možemo boriti za takve goleme planove s golemim zadaćama.

Ključna je riječ: odgovornost! Vrhovnoga političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, u svim mandatima, kao održavatelja kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj, čiji bi temeljni cilj bio očuvanje Hrvata u Mađarskoj.

poželjno da se stvori kulmanjina uzme pod svoje i obrazovne ustanove. bila bi na korist nacional-sama odlučivala kako manjinski život.

kulturnu autonomiju Hrtrebne dvije pretpostavdrovska. Pri tome smatra blem lakše riješiti od mapi se koliko je jaka na-

Četvrti kaže da je ostvarenje kulturne autonomije važno pitanje i složen zadatak. Korištenje mogućnosti koje nudi zakon mogu nam odrediti budućnost, ali i biti ozbiljan ispit iskušavanja naših snaga. Kulturnu autonomiju bez jakih civilnih organizacija nije moguće provesti.

Peti upitani jasno poručuje: „Moje je osobno mišljenje da iskoristimo mogućnosti koje nam pruža zakon i da oblikujemo takav model autonomije koji će pridonijeti očuvanju hrvatstva u Mađarskoj.“

Valjda iz svega pročitana najviše je istine u riječima da trebamo oblikovati takav model autonomije koji je sukladan s potrebama hrvatske zajednice u Mađarskoj, od Gradišća do Bačke, kojim će se pridonijeti očuvanju hrvatstva u našoj zemlji. Složen zadatak koji ne bi smio biti u službi dnevnih politika. Složeno i teško pitanje na koje se traže odgovori i dvadeset godina poslije, tapkajući u prostoru kulturne autonomije. A kultura to je širok, veoma širok pojam.

Jer, kako reče šesti sugovornik: „Ne znam jesmo li dovoljno snažni, dovoljno razvijeni. Tu se radi o ozbiljnim privilegijama, ali i o vrlo velikoj odgovornosti?“

Ključna je riječ: odgovornost! Vrhovnoga političkog tijela Hrvata u Mađarskoj, u svim mandatima, kao održavatelja kulturne autonomije Hrvata u Mađarskoj, čiji bi temeljni cilj bio očuvanje Hrvata u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

HRVATSKI DAN U DUŠNOKU

U organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave, u tom se bačkom naselju 22. travnja priređuje Hrvatski dan. U toku Dana održat će se uobičajeni malonogometni turnir uza sudjelovanje momčadi iz Baje, Bačina, Vođinaca (Hrvatska) i Dušnoka. Istoga će se dana igrati i utakmica između NK Dušnok i NK Inter iz Zaprešića (Zagreb). Kulturni program počinje u 18 sati; nastupaju: KUD Gara, bačinski Pjevački zbor Ružmarin, te Dušnočani: Pjevački zbor Pravi biseri, Izvorni pjevački zbor, Dušenici mališani, Plesački zbor Biser. Nakon programa slijedi večera i druženje; goste će zabavljati dušnočki sastav Zabavna industrija.

Rezultati prekograničnoga programa INTERREG V-A Mađarska – Hrvatska

U okviru prekograničnoga programa INTERREG V-A Mađarska – Hrvatska odobrena su 54 projekta. Hrvatski dječji vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležea kao projektni partner u dva projekta: „Brisanje granica glazbom“ i „4 Elements 4 Kids“.

Lani na početku ožujka objavljen je poziv Europske unije za Interreg program prekogranične suradnje Mađarska – Hrvatska 2014. – 2020. i nakon godinu dana objavljeni su rezultati uspješnih projekata. Prethodnik je toga programa bio IPA program koji je umnogome pridonio da hrvatsko-mađarske pogranične regije izgrade mrežu svojih partnera i proširuju suradnju na raznim poljima. Interreg program stavlja naglasak na poticanje gospodarske suradnje, na poboljšanje i zaštitu okoliša i prirodnih resursa, poboljšanje saobraćaja između odgojno-obrazovnih ustanova. U prijavi projekata sudjelovalo je 11 županija, 8 iz Hrvatske i 3 iz Mađarske koje se graniče s Hrvatskom: Baranjska, Šomođska i Zalska županija. U njima živi i lijep broj pripadnika hrvatske narodnosti. U okviru prekograničnoga programa INTERREG V-A Mađarska – Hrvatska odobrena su 54 projekta u kojima izravno odnosno neizravno sudjeluju i razne ustanove, općine ili udruge Hrvata u Mađarskoj.

Odobreni projekti u jednom dijelu obuhvaćaju biciklistički, vodeni i ekoturizam, očuvanje okoliša, energetska učinkovita rješenja, povezivanje poduzetništva, ima projekata vezanih i za kulturno naslijeđe, čak deset projekata su odobrena koja obuhvaćaju prekograničnu suradnju raznih obrazovnih ustanova, sveučilišta, srednjih i osnovnih škola, odnosno dječjih vrtića s hrvatske i mađarske strane. Među projektima obrazovne suradnje svakako trebamo izdvojiti projekte u kojima sudjeluje pečuški Hrvatski dječji vrtić, osnovna škola, gimnazija i učenički dom Miroslava Krležea kao projektni partner. Kroz projekt „Brisanje granica glazbom“ kojemu je nositelj virovitička Osnovna škola „Vladimir Nazor“, odnosno partner virovitička Glazbena škola „Jan Vlašimsky“, tijekom 12 mjeseci ostvarit će se aktivnosti odgojno-kulturnih i glazbenih radionica. Ukupna je vrijednost projekta 138 050 eura. Pečuška ustanova sudjeluje kao partner i u projektu „4 Elements 4 Kids“ prekogranična suradnja i poduke prilagođene djeci predškolske dobi. U tom je projektu vodeći partner virovitički Dječji vrtić Cvrčak, a partner pečuški vrtić. Vrijednost je projekta 115 000 eura. Na polju obrazovanja odobreni su projekti Sveučilišta u Pečuhu u partnerstvu s ko-

Interreg

privničkim Sveučilištem Sjever, s osječkim Sveučilištem Josipa Jurja Strossmayera. Barčanska Osnovna škola Ferenc Deáka također je partner s virovitičkom Osnovnom školom Ivane Brlić-Mažuranić u projektu za razmjenu iskustva o biološkoj raznolikosti. **Virovitička Tehnička škola u suradnji s kapošvarskim strukovnim ustanovama provodit će projekt „Zaboravljenih sorti voćka“.** Projekt „Zajedničko učenje u Legradu i Zakanju“ projekt je koji se odnosi na zajedničko učenje dviju prijateljskih osnovnih škola i nabavu nove opreme za zajedničku nastavu. Za našu hrvatsku zajednicu također je zanimljiv projekt Grada Mohača i Općine Čepin pod naslovom „Pretvaranje šokačkih kulturnih naslijeđa u turističku atrakciju“, u kojem sudjeluje kao partner i Čitaonica mohačkih Šokaca. U sklopu projekta koji će trajati 18 mjeseci, doći će i do izmjene kulturnih iskustava i običaja. U tematici turizma odobreno je 13 projekata, među njima je i projekt Europske grupacije za teritorijalnu suradnju „Regija Mura“ pod naslovom „Dvije rijeke, jedan cilj“ u koji su uključena sva pomurska hrvatska i donjomeđimurska naselja te Općina Legrad. U sklopu projekta za potrebe razvoja vodenog turizma s rječarenjem na Muri i Dravi izgradit će pontonska pristaništa s uređenjem okoliša. Ovdje su još turistički projekti pomorskih gradova, Letinja u projektu „Happy Bike“ s hrvatskim će partnerom izgraditi nove atrakcije uz Muru i Dravu uz koje se veže bogata prirodna i kulturna baština. U sklopu projekta postaviti će se sva potrebna infrastruktura. U drugome projektu „DESCO“ taj pomurski grad u projektu želi produbiti suradnju s gradovima s kojima već više godina surađuje, s Ludbregom i Prelogom. U sklopu projekta razmijenit će se iskustva i znanja među svim sudionicima u koje će se uključiti i tamošnja hrvatska zajednica. Kaniža preko projekta „Cycle in a network“ s Međimurskom županijom želi ulagati u poboljšanje prekograničnih biciklističkih veza, jednako kao i grad Zalakaros s Križevcima. Nailazimo i na projekte vezane za kulturno naslijeđe kreiranjem prekogranične etnoceste starih obrta u kojem sudjeluju Koprivnica i udruge iz Zalske županije. Zanimljiv je projekt gradova Csurgó i Pitomače koji se povezuju na polju mađarske i hrvatske književnosti s projektom „Preradović i Csokonai – romantični pjesnici prekograničnog područja“.

Izdvojili smo projekte u kojima na neki način nailazimo na povezanost i s našim hrvatskim naseljima, ustanovama ili udrugama, međutim svi prekogranični projekti, radi li se o znanstvenoj, energetske, ekološke i drugoj suradnji, pospješuju bolju povezanost i suradnju naše zemlje s našom matičnom domovinom.

Sastavila: Beta

„Croatiada 2017“

Državno natjecanje u kazivanju poezije i proze na hrvatskome jeziku

U organizaciji Odbora za odgoj i obrazovanje Hrvatske državne samouprave, 28. ožujka 2017., u sklopu natjecateljskoga niza „Croatiada 2017“, u prostorijama budimpeštanske Hrvatske škole održano je Državno natjecanje u kazivanju poezije i proze na hrvatskome jeziku. Na ovogodišnje nadmetanje stiglo je 88 kazivača iz 23 škole, gdje se predaju hrvatski jezik i književnost.

Najbolji kazivači u kategoriji predmetne nastave

Posljednjih godina budimpeštanski Hrvatski vrtić, osnovna škola, gimnazija i đački dom domaćini su Državnoga natjecanja u kazivanju poezije i proze na hrvatskome jeziku. Smotra je to na kojoj se iz godine u godinu okupljaju najbolji kazivači onih škola gdje se predaju hrvatski jezik i književnost. Svečano je otvorenje susreta upriličeno u predvorju škole, koje je bilo ukrašeno u skladu događaja, na plavoj draperiji sudionicima dobrodošlicu zaželjeli su stihovi Dobriše Cesarića „Sve svoje ljepote ja ću ti dati“, kao što i njegov portret te potpis, u nizu istaknutih književnika Hrvata u Mađarskoj: Roze Vidaković, Ante Evetovića Miroljuba, Ivana Petreša i Mate Šinkovića. Nakon pozdravnoga govora ravnateljice ustanove Ane Gojtan, Vivien Berényi uz glasovirsku pratnju otpjevala je pjesmu Nine Badrić „Dani i godine“, Tena Šindik i Danica Romac izvele su ples na temu sukoba dobra i zla, gimnazijalci Dorka Paradi, Ivan Momirov i Dušan

Krković kazivali su stihove Dobriše Cesarića, Antuna Branka Šimića, Gustava Krkleca, Vlade Gotovca i Nikole Miličevića, a program domaćina zatvoren je plesnom koreografijom „Buđenje proljeća“. Stihove su pripremile Marija Šajnović i Klara Bende Jenyik, plesove Andrea Balint, a dekoraciju Zoltán Csomós.

U ime organizatora nazočne je pozdravila zamjenica predsjednika Hrvatske državne samouprave Angela Šokac Marković. „Zahvaljujem svima koji ste danas ovdje i vašim učiteljima, nastavnicima koji su vas pripremili za današnji dan. Čestitke svima vama jer vi ste već pobjednici. Pobjednici ste jer ste najbolji iz svojih škola i predstavljate sve svoje prijatelje koji su ostali doma. (...) Poezija je sastavni dio čovjekova života, ona je ispružena ruka čovjeku u nevolji i veselju. U pjesmi možeš naći ljubav, sreću, radost, vjetar što šumi, cvjetna polja, mirise, smijeh i suze“ – reče među inima gđa Marković. Potom je uslijedilo nadmetanje po

kategorijama. U Kabinetu za hrvatski jezik i književnost „Marko Marulić“ nastupe učenika dvojezičnih škola, njih 33, po kategorijama 1. – 2., 3. – 4., 5. – 6. te 7. – 8. razredi i gimnazija vrednovali su: zamjenica HDS-ova predsjednika Angela Šokac Marković kao predsjednica, član Odbora za odgoj i obrazovanje Robert Ronta i ravnatelj Znanstvenoga zavoda Hrvata u Mađarskoj Stjepan Blažetin kao članovi. U ovoj su se skupini natjecali polaznici škola iz: Budimpešte (6), Pečuha (6), Santova (4), Martinaca (4), Petrovoga Sela (4), Bizonje (4), Koljnofa (4) i Mohača iz Gimnazije Károlya Kisfaludija (1). Kazivali su se stihovi iz sveopće hrvatske književne baštine, a od ostvaraja književnika Hrvata u Mađarskoj zastupljeni su: Marija Vargaj, Stipan Blažetin, Lajoš Škrapić i Đuso Šimara Pužarov. U školskoj knjižnici okupili su se natjecateljske škole u kojima se hrvatski jezik i književnost predaju kao predmet ili krug, njih 55, a njihove su nastupe po kategorijama 1. – 2., 3. – 4., 5. – 6. te 7. – 8. razredi vrednovala: glavna i odgovorna urednica Medijskoga centra Croatica Branka Pavić Blažetin, kao predsjednica, te voditeljica Kulturnog i prosvjetnog zavoda „Stipan Blažetin“ Zorica Matola i HOŠIG-ova doravnateljica Marija Šajnović

Prati se nadmetanje.

Tko je najbolji?

Najbolji kazivači u kategoriji dvojezičnih škola

kao članice. U ovoj su se skupini natjecali učenici škola iz: Bajе iz fancaške škole (3), i iz Osnovne škole „Šugavica“ (2), Bačina (3), Dušnoka (3), Starina (4), Mohača (4), Salante (3), Harkanja (3), Šeljina (3), Lukovišća (4), Boršfe (4), Tukulje (4), Kerestura (4), Serdahela (4), Hrvatskoga Židana (4) i Kisega (3). Kazivali su se stihovi također iz sveopće hrvatske književne baštine, a od autora Hrvata u Mađarskoj stihovi: Anke Matović Gatai, Stipana Blažetina, Stipana Filakovića, Miše Jelića, Josipa Gujaša Džurčina, Đuse Šimare Pužarova te narodne pripovijetke.

Učitelji, nastavnici, roditelji i članovi prosudbenog odbora pratili su ljupke nastupe učenika nižih i odlučne kazivače viših razreda, među kojima je bilo koji su se koristili i ponekim rekvizitima. Najsrtnije i idealno je kada se našu interpretirani tekst i izvođač, kada su naglasak, ton i nastup u skladu. Pohvalan je zajednički rad učenika i nastavnika jer nisu u zavidnim okolnostima, naime nije lako u jed-

noj inojezičnoj sredini čuvati i njegovati materinski jezik. Ali oni i zajedničko dijele slavu i razočarenje. No svakako trebamo naglasiti da je u odnosu na lanjsko natjecanje porastao broj sudionika. Lani u kategoriji dvojezičnih škola nastupilo je 28 kazivača, u kategoriji škola s predmetnom nastavom hrvatskoga jezika i književnosti 15 natjecatelja. Rezultate po skupinama priopćile su i natjecateljima darove uručile predsjednice prosudbenih odbora: Angela Šokac Marković i Branka Pavić Blažetin.

Svim su sudionicima dodijeljene spomenice, a najboljima bonovi za knjigu – 1. mjesto u iznosu od četiri tisuće, 2. mjesto u iznosu od tri tisuće, a 3. mjesto dvije tisuće – čokolada i zidni kalendar s učeničkim radovima nagradnoga likovnog natjecanja 2016. godine, te trojici natjecatelja sudjelovanje u državnom kampu hrvatskoga jezika u vlašićkome Pansionu Zavičaj.

Kristina Goher

REZULTATI NATJECANJA:

Dvojezične škole

1. – 2. razredi:

- I. Tamara Kákonyi, 1. r. Budimpešta
- II. Manuel Kiss, 2. r., Petrovo Selo
- III. Mira Kantor, 1. r., Pečuh.

3. – 4. razredi:

- I. Lili Völgyi, 4. r., Koljnof
- II. Laura Varnai, 3. r., Martinci
- III. Kornelija Radić, 3. r., Koljnof.

5. – 6. razredi:

- I. Nina Šindik, 5. r., Budimpešta
- II. Irina Erić, 5. r., Pečuh
- III. Greta Varnai, 5. r., Martinci.

7. – 8. razredi:

- I. Karmela Pajrić, 8. r., Koljnof
- II. Dorina Žurkai, 7. r., Martinci
- III. Emese Bődő, Pečuh.

Gimnazija:

- I. Tena Šindik, 9. b., Budimpešta
- II. Regina Varnai, 9. r., Pečuh
- III. Edin Avdić, 11. r., Pečuh.

Škole s predmetnom nastavom:

1. – 2. razredi:

- I. Mira Prosenjak, 2. r., Serdahel
- I. Reka Sabo, 2. r., Tukulja
- II. Mirna Filaković, 2. r., Mohač
- III. Akoš Vilanji, 2. r., Lukovišće.

3. – 4. razredi:

- I. Luca Kovačević, 4. r., Mohač
- I. Balint Patarčić, 3. r., Tukulja
- II. Dora Novak, 3. r., Kerestur
- II. Andriš Kovač, 4. r., Hrvatski Židan
- III. Mirjana Goretić, 3. r., Baja, Fancaga.

5. – 6. razredi:

- I. Greta Lukač, 5. r., Serdahel
- II. Erika Molnar, 5. r., Šeljin
- II. Kata Kumanović, 6. r., Hrvatski Židan
- III. Dorina Szász, 6. r., Baja, Fancaga
- III. Enikő Molnár, 5. r., Boršfa.

7. – 8. razredi:

- I. Dorina Fekete, 8. r., Šeljin
- II. Dženifer Koler, 7. r., Boršfa
- III. Tomislav Vinak, 8. r., Lukovišće.

Potpisan ugovor o prijateljskoj suradnji gradova Požege i Baje

Gospodarska suradnja dobar temelj za budućnost

Pošto je 11. ožujka na svečanoj sjednici gradskog vijeća u Požegi potpisano Pismo namjere o zbratimljenju dvaju gradova, 6. travnja u Baji je potpisan i Ugovor o prijateljskoj suradnji, a upriličen je i susret poduzetnika, te posjet poznatoj tvrtki „Mogyi“. Tako je Baja, nakon Labina i Biograda na Moru, ostvarila i treću prijateljsku suradnju u Hrvatskoj, što pokazuje veliko zanimanje grada Baje za Hrvatsku, ali je ujedno i veliko priznanje hrvatskoj zajednici koja je dala ne samo poticaj nego i djelatno sudjelovanje u ostvarivanju zajedničkih programa i projekata.

Oкупljene je u Vojnićevoj vijećnici (nazvana po nekadašnjem uspješnom gradonačelniku Franji Vojniću) pozdravio bajski gradonačelnik Róbert Fercsák, među njima posebno požeškoga gradonačelnika Vedrana Neferovića i generalnu konzulicu Republike Hrvatske u Pečuhu Vesnu Haluga. Kako uz ostalo reče, Baja dugi niz godina njeguje brojne prijateljske veze koje podrazumijevaju suradnju na polju kulture i ustanova.

– *Novost je u tome da ubuduće želimo staviti naglasak na gospodarsku suradnju, između ostalog i u suradnji s trima hrvatskim gradovima koja je uspostavljena posredovanjem generalne konzulice u Pečuhu. Nije potrebno obrazloženje jer je općepoznato da hrvatska zajednica i Hrvatska samouprava u Baji prednjače i u njegovanju međunarodnih prijateljskih veza. Drago nam je da je u sklopu toga došlo i do povezivanja s gradom Požegom koji je sličan gradu Baji, te da smo upoznali mladog i uspješnoga gradonačelnika Vedrana Neferovića. Dva puta boravili smo u Požegi, danas pak u Baji održavamo susret poduzetnika dvaju gradova. Nadam se da će ova suradnja biti uspješna na obostranu radost.* – istaknuo je bajski gradonačelnik.

Požeški gradonačelnik Vedran Neferović izrazio je zadovoljstvo što zajedno s požeškim poduzetnicima mogu biti gosti grada Baje, te istaknuo:

– *Zahvaljujući kontaktima i upornosti naše konzulice, ali i naših Hrvata Bunjevaca ovdje u Mađarskoj, kontakt Baje i Požege ostvaren je prije dvije godine i otpočetak je želja bila da se što više povežu ne samo na kulturnom, društvenom planu nego da ponajprije pokušamo povezati poduzetnike dvaju gradova i vidjeti što se može napraviti na planu gospodarske suradnje. Zbog toga ovaj susret smatram izuzetno važnim i vjerujem da će gospodarstvenici grada Baje i Požege pronaći zajedničke teme. Naravno da će to biti i poticaj za one koji možda danas nisu mogli doći, ali prve impresije i kontakti koji se danas ostvare u svakom slučaju prenijet će se na razini grada našim poduzetnicima koji su pokazali zanimanje za suradnju. Želim svim sudionicima uspješan susret, a domaćinima*

zahvaliti na gostoprimstvu. – reče između ostalog požeški gradonačelnik Vedran Neferović.

Nazočnima se obratila i generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu Vesna Haluga koja je uz ostalo naglasila da je Baja bila prvo mjesto koje je službeno posjetila, i to je bila ljubav na prvi pogled. S druge strane, Požeško-slavonska županija mjesto je njezina podrijetla, stoga je izrazila zadovoljstvo s uspostavom suradnje dvaju gradova.

– *Uopće ne sumnjam u budućnost ove suradnje budući da je započela gospodarskom suradnjom, susretom gospodarstvenika. Na takvoj osnovi, uvjeren sam da je ova suradnja osuđena na uspjeh.* – reče ukratko generalna konzulica Vesna Haluga nudeći u svemu pomoć i posredovanje Generalnog konzulata u Pečuhu.

Požega je gospodarsko, kulturno, glazbeno i vjersko središte Požeško-slavonske županije koja sve skupa ima 73 tisuće, a grad Požega negdje oko 25 tisuća stanovnika, reče ukratko predsjednik požeške Županijske komore (Hrvatske gospodarske komore) Luka Balenović. Prema njegovim riječima Požega je središte Zlatne doline koju su još Rimljani nazivali Vallis aurea, okružena slavonskim gorskim prstenom. On je ukratko predstavio gospodarstvo Požeško-slavonske županije, posebno ističući poljoprivredu, bučino ulje, vinarstvo, proizvodnju namještaja od slavonskoga hrasta, metalnu industriju te najvažnije tvrtke. Naglasivši kako su za susret s bajskim poduzetnicima nastojali dovesti poduzetničke tvrtke sa sličnim profilom, tako one koje se bave poljoprivredom, izradbom namještaja i turizmom, izrazio je uvjerenje da je ovo samo početak jedne uspješnije suradnje.

Nakon pozdravnih riječi održan je i prvi susret hrvatskih i mađarskih poduzetnika. Predstavnici požeških tvrtka bajskim su poduzetnicima predstavili tvrtke Alles d. o. o., Agronom d. o. o., Spin Valis d. d. i Grbić d. o. o. koje su i iskazale interes za ostvarivanje nove suradnje. Potom su u okviru nevezanog razgovora ostvareni i prvi dodiri, dogovori, pri čemu je iskazana obostrana želja za suradnjom posebno na polju razmjene iskustava, usluga, kupoprodaje i razdiobe proizvoda.

Nakon susreta gospodarstvenika, u Gradskoj je vijećnici upriličeno i svečano potpisivanje Ugovora o prijateljskoj suradnji koju su svojim potpisom potvrdili načelnici grada Požege Vedran Neferović i Baje Róbert Fercsák.

Nakon objeda, nadaleko poznatoga bajskog ribljev paprikaša u čardi Sobri, upriličen je posjet poznatoj mađarskoj tvrtki „Mogyi“.

S. B.

MOHAČ

Regionalno natjecanje u lijepom čitanju

Regionalno natjecanje u lijepom čitanju prije pet godina pokrenuto je na poticaj mohačke Osnovne škole „Széchenyi“ na prijedlog nastavnice, danas u mirovini Anke Brozovac. Ove je godine natjecanje proslavilo svoju petu obljetnicu održavanja 23. ožujka. Kako je naglasila Livia Takács Csollák, ravnateljica Osnovne škole mohačke regije organizacijske cjeline, koja obuhvaća četiri osnovne škole, među njima i Osnovnu školu „Széchenyi“ u kojoj je prije sedam godina pokrenuta nastava hrvatskoga jezika i književnosti u satnici narodnosne predmetne nastave (5 + 1), nastava hrvatskoga jezika ponos je škole. Nju pohađa stotinjak učenika od 1. do 7. razreda koji rade s učiteljicom Anitom Jandrók Erdélyi i nastavnicom Marijom Nemet Barac. Livia Takács Csollák je s tim, zajedno s predsjednikom mohačke Hrvatske samouprave Irenom Udvarac, upoznala i konzula Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Pečuhu Nevena Marčića koji je ovom zgodom posjetio školu i sudjelovao u radu jednog od ocjenjivačkih sudova spomenutoga natjecanja.

Ravnateljica škole s dijelom članova ocjenjivačkih sudova

Pristigli su učenici sa svojim nastavnicima iz više škola spomenute regije u kojima se odvija nastava hrvatskoga jezika i književnosti: iz Salante, Šeljina, Harkanja, Lukovišća i Mohača. Na natjecanju je sudjelovalo 25 učenika koji su najprije čitali tekst po svom izboru s kojim su imali prilike već unaprijed se pripremiti te nakon toga u drugom krugu i zadani tekst koji su dobili na licu mjesta.

Natjecanje se odvijalo u više kategorija: 3., 4., 5., 6. i kategorija 7. razred.

Natjecanje u kategorijama 3. i 4. razreda ocjenjivao je ocjenjivački sud u sastavu Irena Udvarac, Anka Brozovac i Tomo Fűri, a natjecanje u kategorija 5., 6., 7., razreda ocjenjivački sud u sastavu dr. Marija Prakatur Csóka, Branka Blažetin i Neven Marčić.

U kategoriji 3. razreda natjecalo se pet učenika, rezultati su: III. mjesto Friderika Hajoš iz Lukovišća; II. mjesto Filadelfija Kalric iz Salante; I. mjesto Lilian Kemény iz Mohača.

U kategoriji 4. razreda natjecalo se četvero učenika, rezultati su: III. mjesto: Andrija Frank iz Šeljina; II. mjesto: Lili Vlašić iz Salante; I. mjesto: Mladen Sidonja iz Mohača.

U kategoriji 5. razreda natjecalo se pet učenika, rezultati su: III. mjesto Zita Heirich iz Mohača; II. mjesto Fruzsina Pincehelyi iz Šeljina; I. mjesto Viktorija Novak iz Lukovišća.

Natjecatelji – učenici viših razreda

Natjecatelji – učenici nižih razreda

Okupio se veliki broj djece i nastavnika.

U kategoriji 6. razreda natjecalo se pet učenika, rezultati su: III. mjesto Dorka Tapazdi iz Šeljina; II. mjesto Zoltán Gyuricza iz Mohača; I. mjesto Viktorija Bajnai iz Lukovišća.

U kategoriji 7. razreda natjecalo se šest učenika, rezultati su: III. mjesto Enikő Csetényi iz Harkanja; II. mjesto Dóra Regős iz Mohača; I. mjesto Sonja Varga iz Šeljina.

Spomenice su dobili ovi kazivači: Oliver Patkó Orsós, Oliver Orlović, Tamara Csonka, Adrian Krump, Boglarka Blašković, Míra Fekete, Sabina Kira Laci, Julija Nataša Lang, Viktorija Nađ i Rebecka Novak.

Branka Pavić Blažetin

„Krležini“ dani hrvatskoga jezika

Natjecanje (školsko) u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku u „Krleži“

Jedan od najočekivanijih dana u sklopu Krležinih dana hrvatskoga jezika jest dan kada se odvija školsko natjecanje u kazivanju stihova na hrvatskom jeziku. Prethode mu tjedni priprema te pretkvalifikacije po razredima kada se između učenika biraju oni koji će svoj razred predstavljati na školskom natjecanju, sa željom kako bi što boljim rezultatom uspjeli doći na državnu Croatiadu kazivanja stihova na hrvatskom jeziku i tako osvojili što bolji rezultat, na ponos sebe i svoje škole. Nisu to mali zadatci za učenike, pogotovo za one najmlađe i sve one koji itekako vole kazivati stihove jer, vjerujete li mi ili ne, u pečuškoj Hrvatskoj školi sreća sam se s mnogima koji su na moje pitanje: **Voliš li kazivati stihove na hrvatskom jeziku, odgovorili: JAKO.**

Školsko je natjecanje održano 22. ožujka po kategorijama, a djecu su ocjenjivali tročlani ocjenjivački sudovi, pred brojnim slušateljstvom i „navijačima“. Odluke nisu lagano donijeli jer teško je birati najbolje među boljima, ali ipak rodili su se rezultati i podijelile diplome, i to zadnjega dana Dana hrvatskoga jezika, u školskoj auli na svečanosti zatvaranja Dana pred svim učenicima, od najmlađih do gimnazijalaca uz buran pljesak kao najveću nagradu. Stoga i mi donosimo rezultate prva tri osvojena mjesta po svim kategorijama. I da ne zaboravimo spomenuti sve one koji su pomagali pobjednicima. Nastavnike hrvatskoga jezika, učitelje i odgojitelje, mamu i tatu, djeda i baku, brata i sestru, prijatelje i starije učenike...

Kategorija 1. razred: natjecalo se deset kazivača koje je ocjenjivao ocjenjivački sud u sastavu Alisa Iljazović, Gabi Kohut i Zlata Štric.

I. mjesto: Natália Gál i Mira Kántor

II. mjesto: Botond Resál i Mihály Orbán.

Kategorija 1. razred: natjecalo se deset kazivača

Kategorija 2. razred: natjecalo se deset kazivača koje je ocjenjivao ocjenjivački sud u sastavu Alisa Iljazović, Gabi Kohut i Zlata Štric.

I. mjesto: Zoé Bublik i Gréta Fenyvesi

II. mjesto: Janka Mészáros i Nora Marković.

Kategorija 2. razred: natjecalo se deset kazivača

Trenutak za pjesmu

Proljeće u samostanu

Odjednom preko zida preskočio je jelen
u zdenac list je pao bojažljiv tih i zelen

i zelene su ruke pružile tanke palme
a orgulje su sasvim zaboravile psalme

i pjevale su glasno iz svojih zvonkih cijevi
nejasnu neku pjesmu o poljima i ševi.

Šetao Krist je vrtom ljubio ruže bijele
u otvoreno nebo grane su vatru pele

prolistalo raspelo staro nad crnom nišom
sveci i svetica su plesali svu noć krišom

i grlili se nagi u plesu puni strasti
i počeo je zvonik kao klas ječmen rasti.

Te noći sve su sestre nemirne u snu bile
pisale nježna pisma i oprezno ih krile

u knjigu molitava i tada više nisu
pažljivo mogle slušat jutarnju ranu misu

i nisu mogle usnut pa ustajale gole
i šaptale u tami kao da tiho mole

sve dok im ne ozebu od bdijenja male prsi
ne mogu spavat sestre čudni ih bude srsi.

Ujutro tihe skromne sanjive čudno blijede
na klupi usred vrta dvije po dvije sjede

a časna majka suha mirna i vrlo blijeda
iz ćelije ih svoje kroz okno nijemo gleda

pogleda u zrcalo pa zatim klekne nice
odjednom dvije suze poteku joj niz lice.

Luka Paljetak

Kategorija 3. razred: natjecalo se 12 kazivača koje je ocjenjivao ocjenjivački sud u sastavu Alisa Iljazović, Gabi Kohut i Zlata Štric.

- I. mjesto: Dejan Čatić i Péter Szabó
- II. mjesto: Boglárka Kun i Blanka Bošnjak
- III. mjesto: Milan Popović i Emilia Sörös.

Kategorija 3. razred: natjecalo se 12 kazivača

Kategorija 4. razreda: natjecalo se šest kazivača koje je ocjenjivao ocjenjivački sud u sastavu Alisa Iljazović, Gabi Kohut i Zlata Štric.

- I. mjesto: Dorina Puskás
- II. mjesto: Marko Orovica
- III. mjesto: Milan Tomek.

Kategorija 4. razreda: natjecalo se šest kazivača

Kategorija 5. – 6. razred: natjecalo se 12 kazivača koje je ocjenjivao ocjenjivački sud u sastavu Janja Šikloši, Alisa Iljazović i Mišo Balaž.

- I. mjesto: Irina Erić
- II. mjesto: Bijanka Bošnjak
- III. mjesto: Dora Horvat

Kategorija 5. – 6. razred: natjecalo se 12 kazivača

Kategorija 7. – 8. razreda: natjecalo se devet kazivača koje je ocjenjivao ocjenjivački sud u sastavu Janja Šikloši, Alisa Iljazović i Mišo Balaž.

- I. mjesto: Emese Bödő
- II. mjesto: Réka Balogh
- III. mjesto: Ivan Végh.

Kategorija 7. – 8. razreda: natjecalo se devet kazivača

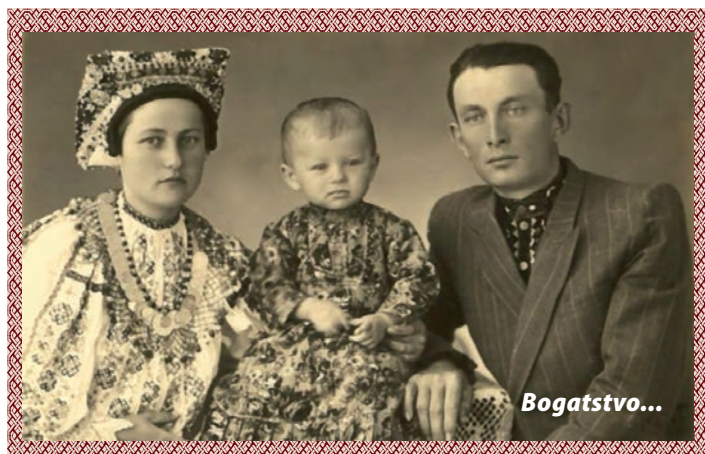

Kategorija gimnazijalaca: natjecalo se 18 kazivača

Kategorija gimnazijalaca: natjecalo se 18 kazivača, koje je ocjenjivao ocjenjivački sud u sastavu Jadranka Gergiđ, Dubravko Vrbešić i Mladen Filaković.

- I. mjesto: Regina Várnai (9. r.)
- II. mjesto: Edin Avdić (11. r.)
- III. mjesto: Kata Horvat (10. B) i Darko Hahner (10. B).

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo...

Pavo Tunja iz Semartina sa ženom Janjom i sinom

Proletni puhački koncert u budimpeštanskom XV. okrugu

U organizaciji Hrvatske samouprave XV. okruga i Glazbene škole „Jenő Hubay”, u kazališnoj dvorani ove škole 25. ožujka 2017. priređen je zajednički koncert narečene Glazbene škole i Puhačkog orkestra Općine Donji Kraljevec. U prepunoj dvorani posjetitelji su se odista mogli uvjeriti u daroviti nastup mladih glazbenika. Priredba je bila jako dobro posjećena i uspješna.

Puhači iz Donjega Kraljevca

Uzorna je suradnja između Hrvatske samouprave XV. okruga i Općine Donji Kraljevec, o tome svjedoči i Proletni puhački koncert koji je ovoga puta priređen 12. put. Naime, posredstvom Hrvatske samouprave ove glavnogradske četvrti, na čelu sa Stjepanom Kuzmom, došlo je i do prijateljske suradnje između dvaju puhačkih orkestara. Hrvatski su glazbenici te večeri nastupali u većem sastavu, u društvu nekolicine članova čakovečkoga gradskoga puhačkog orkestra. Na priredbi su bili i: prvi tajnik Veleposlanstva Republike Hrvatske u Budimpešti Maja Rosenzweig Bajić, načelnik XV. okruga László Hajdú, dogradonačelnica Angéla Németh, predsjednica donjokraljevečkoga KUD-a Tamara Recek, novoizabrani predsjednik hrvatskih puhača Vlado Vuk, voditeljica načelnikova kabineta Réka Tajti, ravnatelj umjetničke škole György Bokor, starogradsko izaslanstvo, na čelu s predsjednikom Hrvatske samouprave Josipom Tolnaijem te mnogi Hrvati iz Budimpešte. Pred dupke punom dvoranom hrvatski su puhači izveli djela Dixiland for Band, Narodni heroji, Tiger rag i Second Valcer, a glazbenici ulomak iz skladbe Zoltána Kodályja „János Háry”, Ferenc Erkelja „László Hunyadi”, Zoltána Kodályja „Kállai kettős”, Edvarda Griega „Anitin ples” te „Španjolski ples”. Kruna je koncerta bila zajednička izvedba Radetzkyjev marš, koja je oduševila publiku. Donjokraljevečkim Puhačkim orke-

Publika...

Nastup domaćina

strom ravnao je Ivan Bjelovari, a sastavom puhača Glazbene škole „Jenő Hubay” Róbert Kőrösy.

Prije kulturnoga događaja gosti iz Općine Donji Kraljevec razgledali su Budimpeštu, posjetili nekoliko znamenitosti. Naravno, i iz ovoga posjeta, putovanja nastalo je niz fotografija i doživljaja. Hrvatska samouprava XV. okruga i starogradska Hrvatska samouprava 2003. godine potpisale su sporazum o suradnji, prije koncerta na neslužbenome susretu predstavnika te dvije samouprave i Samouprave XV. okruga dogovoreno je da u ovogodišnjem kampu primijenjene umjetnosti u Bernecebarátiju sudjelovat će i djeca iz Staroga Grada, a također i o svibanjskome gostovanju na Danima Općine Donji Kraljevec sastava Szilas, i glazbenika Glazbene škole „Jenő Hubay”.

Nakon koncerta upriličen je prijam, i družilo se oko bijeloga stola.

Kristina Goher

Fotok: ŽUZA KUZMA

Zajednički se svira Radetzkyjev marš.

Putovanje gradišćanskih zastupnikov i djelatnikov po Slavoniji

Dugoljetno prijateljstvo veže undanske i ceričke folkloroške, zato je Ceričan, Drago Mrkonjić, donaćelnik Općine Nuštar pred trimi ljeti na službeni posjet dopeljaio jednu delegaciju u Gradišće, a odonda je stajao poziv da isto to napravu i Gradišćanski Hrvati. Na čelu sa Štefanom Kolosarom, predsjednikom Hrvatske samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije tako se je ganulo 31. marcijuša, u petak, na trodnevni službeni pohod izaslanstvo, s jedne strane s hrvatskim zastupnikima iz spomenutoga tijela, s druge strane pak s djelatnicima i pomoćnicima Ureda Samouprave Jursko-mošonsko-šopronske županije.

Iako su s malom obilaznicom od čuda kilometarov prik Jure, Staroga Grada i Budimpešte za 12-urnom vožnjom zašli putnici u Nuštar, otpodne je proteklo u zanimljivoj diskusiji na Općini, kade je goste dočekao jur spomenuti stari prijatelj Drago Mrkonjić s domaćinima, a kasnije se je priključio spravišču i sam načelnik, Hrvoje Drinovac. Bilo je ovde riči tako o položaju hrvatske narodne grupe u Ugarskoj kot i o samoupravničkom sistemu, državni potpora, plaća i o drugi važni pitanji žitka. Uz prijateljski sastanak u Nušturu spalo je bilo u Vinkovce, otkud se je grupa ganula drugi dan u herojski grad Vukovar ter su poiščena sva ta mjesta ka su za vrime Domovinskoga boja pretrpila strašne napade i zgubitke i kade su mučeni i ubijeni brojni heroji. Spomen-mjesto Ovčare, vukovarski cimitor, vodotoranj koji je postao simbol grada i čeka na obnovu, za ku je svoju materijalnu potporu dostavila i Hrvatska samouprava Jursko-mošonsko-šopronske županije, danas je obavezni cilj svakomu ki putuje u Slavoniju. Delegati su prvi put posjetili i Ugarski dom u srcu Vukovara, koji je otvorio svoja vrata u ljeti 2016. Ruža Jakumetović, predsjednica Udruge Mađara grada Vukovara sa zvanarednom radošču je primila daleke goste i prilikom upoznavanja i obećala je da se novopečeno prijateljstvo s Gradišćanskim Hrvati nastavlja i u bliskoj buduć-

Pred Ugarskim domom u Vukovaru

FOTO: ERZSÉBET CZUPY

nosti će i oni posjetiti naš kraj. Pravoda iz trodnevnoga boravka u Slavoniji nije izostavljen ni posjet prijateljskom naselju Ceriću, kade su gosti skupa molili s domaćinima u mjesnoj crkvi pri svetoj maši i kade je Štefan Kolosar kot i predsjednik HKD-a „Veseli Gradišćanci“ prikdao pozivnicu članom KUD-a „Slavko Mađer“ ki će, kako smo od njega doznali, od 16. do 18. junija gostovati na Undi. Tamburaši, folkloroški i jačkari iz Cerića nastupat će i na Županijskom narodnosnom danu koji će biti održan 17. junija, u subotu, upravo na Undi. Za trodnevnom službenom ekskurzijom od Nuštara, Vukovara i Cerića ter za upoznavanjem novih prijateljev, izletnici su još pohodili grad Osijek ter Mohač, ali kako je rekao peljač ekipe i glavni organizator Štefan Kolosar, vridno je bilo toliko kilometarov pobijediti, kad svi su se dobro čutili i mnogo toga interesantnoga su čuli i vidili u staroj nam domovini.

Tiho

70. rođendan Jutke Handler

„Lipa kitica j' procvala...“ – prez ove petroviske rođendanske jačke ni jur poštenoga slavija, zato se je mužika s poznatom melodijom daleko čula i 8. aprila, u subotu, u petrovskom kulturnom domu u čast umirovljene školske direktorice, Jutke Handler, ka je u nazočnosti familije, brojne rodbine ter prijateljjev svečevala svoj sedamdeseti rođendan. Slavljenica je skoro četrdeset ljet dugo bila zaposlena u petrovskoj osnovnoj školi, a već od dvadeset ljet je i riktala kot ravnateljica posle dotične odgojno-obrazovne ustanove. Za nje vrime je upeljana u petrovskoj školi i dvojezična nastava, a skupa s Lacijem Škrapićem ona se je zalagala za partnerstvo s Osnovnom školom Ksavera Šandora Đalskog u Donjoj Zelini. Pred dvimi ljeti je ta školska suradnja obilježila jur 30. obljetnicu zvanarednoga prijateljstva. Jutka Handler kot pedagoginja je bila jako obljubljenica med svojim učenicima i kad je 2005. ljeta stupila u mirovinu, potom je još ljeta dugo podučavala nimški jezik za svoje školare. Hrvatski odgoj, prikdavanje hrvatskoga jezika i svisti nije bilo obavezno samo med školskim zidinami, nego i doma u familiji, zato su svi Handlerovi zagriženi Hrvati i jako aktivni i u domaćem društvenom žitku. Muž Andraš, je predlani svečevao sedamdeseti rođendan i mnogo ljet je jedan od glavnih glumcev petrovskog Igrokazačkoga društva, dokle sin Andraš, svira, piše pjesme, kreira i kot

Muž Andraš ter nukići Danica i Marko s jubilarom

FOTO: BEATRIX MILIŠIĆ-HANDLER

zastupnik petrovski hrvatski žitak, a njegova žena, Bea, je u mladici bila plesačica HKD „Gradišće“ i glumica Kazališnoga društva. Svi ti geni s talentiranošču su se našli i u duci, nukići: Marko svira, glumi još u domaćoj školskoj grupi, a Danica tanca i recitira. Iz hrvatskoga jezika su svenek med najboljimi naticateljima u Gradišću. Najvjerojatnije su ovi uspjehi majki Jutki, a pak i didi Andrašu najlipši i najdraži. Jubilarke najsrdačnije gratuliramo i željimo joj dug žitak s puno zdravlja, radosti s Božjim blagoslovom u krugu svoje obitelji!

Tiho

„VILINSKI DUDAŠ“

Kada razgovarate sa starinom bać' Pavom Gadanjijem (prvotno prezime: Gorjanac), zaista imate dojam da je upravo stigao sa sijela gdje je plesao s vilama i svirao im na njemu toliko dragim dudama, koje su mu poklonile upravo one zajedno s talentom i ljubavlju prema njima. Ljubav je to ne samo prema dudama nego prema korijenima, podrijetlu, svojoj pod ravskoj biti, pričama, i ljudima, iz nekih davnih vremena koji se nastavljaju u neprekidnosti trećega tisućljeća...

Rođen prije osamdeset i pet godina, 31. ožujka 1932., bać' Pavo se već rijetko penje na pozornicu, ali dude još uvijek ima u rukama te svira supruzi Jagi rođenoj Kovačević.

Dana 20. kolovoza 2011. godine Pavi Gadanjiju, dudašu iz Novoga Sela, dodijeljeno je odličje „Majstor narodne umjetnosti“. Starina Pavo pronio je glas Novoga Sela nadaleko. Novo Selo poznato je i po njemu, jedinstvenomu majstoru dudu, gajda, glazbala koje je obilježilo glazbu podravskih Hrvata tijekom prošlih stoljeća. Kad se Pavo Gadanji, popne na pozornicu, više je to od pjesme. Priča o njemu ujedno je priča o životu i ljudima, Hrvatima uz Dravu. Pavo Gadanji je posljednji hrvatski svirač sviraljki s mijehom (gajda i dudu) na panonskim prostorima, sira pet pisnih dudu koje se rabe u podravskom dijelu među Hrvatima s obje obale Drave. Do danas je bać' Pavo izradio više od četrdeset dudu, „cucaka“, reći će Podravci. Bać' Pavo je veseljak, stolar i povrtlar, duduš vedroga raspoloženja, uvijek spreman za šalu. Njegova osobnost izdiže ga iznad svakodnevnog prosječnog. On je posljeditelj izdanak svijeta koji nestaje, hodajuća riznica blaga, običaja, on nam omogućuje da naslutimo kakvi su to bili gajdaši i duduši prošlih stoljeća. „Majstor narodne umjetnosti“ kojega štiju njegovi učenici. Dolaze k njemu izdaleka radi dudu koje izrađuje, ali i da čuju neponovljivu glazbu tjerajući nas da zapjevamo s njim, zaplešemo... Gledajući ga, i nije nam teško povjerovati kako je i zašto ljubimac vila, vještica i vragova, koji očara-

Foto: Ákos KOLLÁR

ni njegovom pojavom u noći punoga Mjeseca plešu uz dravsku vodu i glas dudu. Kada ga pitam kako je, kaže: Sinoć sam zaklao cuka i napravio, gledaj ove dude... Kažu kako se dude od „cuka“ prave samo u Novom Selu. Od čega su zapravo napravljene, to najbolje zna stari Majstor. Vjerojatno od njegova umijeća koje je dar bogova. I koje je kao „korijen“ (bez kojega nema ni čovjeka, ni kuće, ni jezika, ni naroda, ni prošlosti, ni znanja, ni Majstora...) duboko utkan u ljubljenu blatnu pod ravsku zemlju.

Kao mladić svirao je na bugariji i basu u seoskome tamburaškom društvu, a kao stolar izrađivao tambure. Sredinom 1960-ih godina počinje se zanimati za dude i nabavlja nerabljene dip lice (prebiraljke) dudu te prema njima izrađuje svoje prve dude. Cijeli je postupak izradbe tijekom dugih godina usavršavao i mijenjao. Pri izradbi glazbalo je obogaćivao novim izumima, moderniziranim oblicima i sadržajem. Unatoč tome njegove se dude bitno ne razlikuju od starih primjerala. Rabe se u rukama svirača mlađeg naraštaja u Hrvatskoj i Mađarskoj, ali mogu se naći u većim europskim gajdaškim zbirkama. Njegov neumorni rad, dobra volja i prijateljsko raspoloženje, stalna spremnost za šalu svjedoči ne samo u glazbenom pogledu o jedinstvenoj osobi nego nam daje mogućnost da i danas osjetimo značaj duduša i gajdaša o kojima svjedoče istraživači, etnolozi i književnici XIX. i XX. stoljeća, kazuju nam njegovi učenici.

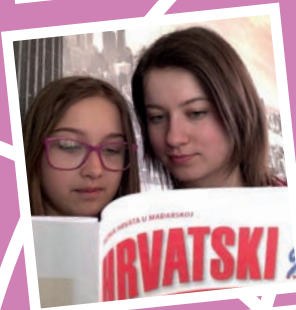
Na njegov je poticaj 2003. godine pokrenut Novoselski vokalni sastav „Vunenaš“. Nositelj je mnogobrojnih priznanja i odličja, počasni je građanin Novoga Sela. O Pavi Gadanjiju s nimaljeno je više dokumentaraca, tako i film „Vilinski dar“. Gadanjiju pripada posebno, izdvojeno mjesto na današnjoj hrvatskoj gajdaškoj i duduškoj sceni.

Branka Pavić Blažetin

Mala stranica

Naši vjerni mali čitatelji
Hvala vam što širite Hrvatski glasnik!

Dan hrvatske kulture u Boršfi

U organizaciji Osnovne škole „István Fekete“, u Boršfi 5. travnja priređen je Dan hrvatske kulture na kojem su sudjelovali učenici iz pomurskih hrvatskih škola, i to iz Kereka i Kerestura te partnerskih ustanova iz Draškovca i Domašince. Priredba je bila posvećena hrvatskoj pjesmi, folkloru i druženju djece s obje strane granice.

Učenici boršfanske osnovne škole plešu pomurske plesove.

Boršfanska osnovna škola tijekom školske godine više puta organizira regionalne hrvatske programe, naime otkada radi s narodnosnim programom predmetne nastave hrvatskoga jezika, posebnu pozornost posvećuje hrvatskoj kulturi. U ustanovi osim obvezanih sati hrvatskoga jezika i narodopisa održavaju se izvannastavne aktivnosti na kojima djeca uče hrvatski folklor. Otkako u ustanovi radi više nastavnika s hrvatskom spremom, povećava se broj hrvatskih sadržaja. Velika je to pomoć ravnateljici Gabrijeli Holczer koja nastoji učenicima predati važnost znanja jezika i kulture susjedne države. Zapravo, u mjestu živi mali broj pripadnika hrvatske narodnosti, međutim ustanova se odlučila za podučavanje hrvatskoga jezika zbog bliskosti hrvatske granice. Danas već gotovo svi njezini učenici uče hrvatski jezik od prvog do osmog razreda (ukupno 118), sudjeluju na mnogim hrvatskim natjecanjima i na regionalnoj i na državnoj razini. Ustanova od 1992. godine surađuje s međimurskom osnovnom školom iz Domašince, poslije se povezala i s Draškovcem. Tijekom jeseni u suradnji s draškovečkom školom ostvaren je projekt „Bez granica“, odnosno „Tragovima Zrinskih“. Na otvorenju Dana hrvatske kulture ravnateljica Gabriela Holczer pozdravila je sve drage goste iz raznih škola i zahvalila što pri učenju hrvatskoga jezika i u njegovanju hrvatske kulture pružaju pomoć djeci u Boršfi. S kulturnim programom su se pripremili učenici svih škola. Domaćini su nastupili s hrvatskim pomurskim i međimurskim plesovima, iz Kerestura su stigli prekrasni hrvatski napjevi u izvedbi Tamburaškog sastava „Kitica“, a kerečka su se djeca predstavila s veselim pačjim plesom. Učenici četvrtog razreda draš-

kovečke osnovne škole predstavili su se s plesnom točkom pod nazivom „Chocolate choco choco“. Domašinska učenica Marijana Blagus otpjevala je međimursku pjesmu „Vuprem oči“, a njezina suučenica Melani Košak izvela je svoju točku mažoretskoga plesa. Dan hrvatske kulture iz godine u godinu jača suradnju pomurskih i međimurskih školskih ustanova, omogućuje djeci druženje u znaku nacionalne samobitnosti. Nakon kulturnog programa i razmjenjivanja darova sudionici programa družili su se uz izvrsnu užinu, razmijenili adrese i potražili jedan drugog na društvenim mrežama.

beta
Slike izradio: Stjepan Vuk

„Palac Sim, palac Tam“

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu „Miroslav Krleža“ 4. travnja gostovalo je Kazalište Virovitica s predstavom „Palac Sim, palac Tam“ u režiji Damira Mađarića. Predstava spomenutog Kazališta, u koprodukciji s požeškim Gradskim kazalištem, potaknuta je slikovnicom Silvije Šesto, poznate i nagrađivane hrvatske spisateljice i dramatičarke koju su proslavila njezina djela za djecu i mlade. Damir Mađarić uhvatio se ukoštac s režijom ove priče o djevojčici Sonji i njezina dva palca koji su zapravo metafora njezine raspolovljene osobnosti. Točnije, oni predstavljaju dva suprotstavljena načela čiji će sukob označiti dogodovštine glavnog lika tijekom čitavoga njegova djetinjstva i odrastanja. Pritom se junakinja suočava s teškoćama u školi, jednako kao i s iskustvom zaljubljanja, te u radnji slikovnice, pa tako i njezine prilagodbe, ni u jednom trenutku ne dolazi do odstupanja od zadane crte u Sonjinu sazrijevanju. Glume: Snježana Lančić Prpić, Vlasta Golub, Sara Lustig. Napomenimo da Kazalište Virovitica ima dugogodišnju plodnu suradnju s pečuškim Hrvatskim kazalištem.

PEČUH

Sjednica Skupštine Hrvatske državne samouprave bit će 22. travnja 2017. godine u 10 sati u Hrvatskoj školi Miroslava Krleže (Pečuh, Szigeti út 97). Za sastanak je predložen ovaj dnevni red:

1) Predsjednikovo izvješće o radu između dviju sjednica Skupštine, izvješće o izvršenju odluka kojima je rok istekao, izvješće o odlukama za koje je bio ovlašten predsjednik; 2) Izvješće o djelovanju županijskih udruženja hrvatskih samouprava za 2016. godinu; 3) Prihvat Financijskog izvješća Hrvatske državne samouprave, ureda i ustanova za 2016. godinu; 4) Izvješće o djelovanju unutarnjeg nadzora za 2016. godinu; 5) Izvješće o radu Hrvatske državne samouprave i ustanova za 2016. godinu; 6) Prihvat bilance Neprofitnog poduzeća „Croatica“ za 2016. godinu; 7) Prihvat bilance Zavičaja d. o. o. za 2016. godinu; 8) Donošenje odluke o datumu i mjestu upisa djece, o pokretanju broja skupina u dječjim vrtićima, te o broju razreda u obrazovnim ustanovama u održavanju Hrvatske državne samouprave; 9) Obavijest o pripremama državnih priredaba (Dan Hrvata, Hodočašće); 10) Razno.

Sjednica će imati i dio zatvoren za javnost s dvije točke dnevnoga reda: 1) Imenovanje ravnatelja Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma u Santovu; 2) Delegiranje predstavnika u Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan Republike Hrvatske; 3) Odlučivanje o uvođenju muškog imena u registar hrvatskih imena.

GORNJI ČETAR

Na 16. GRAJAM (Gradišćanska jačka mladih) čeka naticatelje i naticateljice iz svih gradišćanskih škol, Narodnosna osnovna škola u Gornjem Četaru, 21. aprila, u petak, u mjesnom Domu kulture, od 15 uri začeto. Jačkari i jačkarice će se, uprav tako kot i dovidob, naticati po starosti u dvi kategorija (u gornji i dolnji razredi), a u žiriju će siditi kotrigrig kot i lani, Hubert Varga, muzičar i umirovljeni školski direktor u Vincjetu, Magda-Horvat-Nemet, umirovljena učiteljica glazbe u četarskoj školi i dirigentica jačkarnoga zbora u Nardi, ter Ingrid Klemenšić, učiteljica hrvatskoga jezika i voditeljica tamburaškoga sastava u Koljnofu. Kulturno otpodne će otvoriti četarski školski tančoši pod peljanjem Vere Pezenhoffer.

22. lutkarsko proljeće

U Vukovarsko-srijemskoj županiji od 3. do 8. travnja 2017. godine održano je 22. lutkarsko proljeće na kojem je u pet gradova, 19 općina i pet ustanova na području Vukovarsko-srijemske i Osječko-baranjske županije te u Orašju (BiH) nastupilo 18 kazališta iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine, Srbije, i Mađarske, a ukupno je izvedeno 110 predstava. Na ovogodišnjem Proljeću sudjelovalo je i pečuško Hrvatsko kazalište s lutkarskom predstavom Guliver među lutkama. Predstavu je po motivima J. Pehra i L. Spaičila režirao Petar Šurkalović, a u njoj igraju: Maja Lučić Vuković, Dejan Fajfer, Goran Smoljanović, Martina Stjepanović, Selena Andrić.

Premijera je bila 16. prosinca 2016. u pečuškom Hrvatskom kazalištu. U sklopu Lutkarskoga proljeća predstava Guliver među lutkama igrana je 4. travnja u Babinog Gredi i Starim Mikanovcima. Na sam dan otvaranja Lutkarskog proljeća, 3. travnja, predstava je izvedena u Vukovaru i Otoku.

KERESTUR

Hrvatska osnovna škola „Nikola Zrinski“ obavješćuje roditelje budućih prvša da svoju djecu za školsku godinu 2017./2018. mogu upisati 20. i 21. travnja 2017. godine od 8 do 18 sati. Mole se roditelji da na upis donesu sa sobom djetetove osobne isprave, potvrdu o zrelosti upisa u školsku ustanovu, mišljenje vodstva dječjeg vrtića.

DOMBOVAR

Hrvatska samouprava toga grada 26. travnja spominje se rođenog Dombovarca, bana Franje Vlašića, rođenog prije 251 godinu. Svečani program počinje u 17 sati prisjećanjem na spomenutog bana, u programu sudjeluju učenici pečuške Gimnazije Miroslava Krleže.

SERDAHEL

Hrvatska osnovna škola „Katarina Zrinski“ obavješćuje roditelje budućih prvša da svoju djecu za školsku godinu 2017./2018. mogu upisati 20. travnja 2017. godine od 8 do 19, a 21. travnja od 8 do 18 sati. Mole se roditelji da na upis sa sobom donesu djetetove osobne isprave, potvrdu o zrelosti upisa u školsku ustanovu, mišljenje vodstva dječjeg vrtića.

PRIJAVLJENI KUD-OVI

1. KUD "Podravac" Sopje
2. KUU "Suhopolje" Suhopolje
3. KUD "Lipa" Nova Bukovica
4. KUD "USORA" Usora, BIH
5. KUD "VIROVITICA" Virovitica
6. UDRUGA ŽENA JOSIPOVO Josipovo
7. KUD "SELJAČKA SLOGA" Šljivoševci
8. KLAPA "EUFEMIJA" Rab
9. KUD "MIKLEUŠ" Mikleuš
10. KUD „Podravina“ Čađavica
11. KUD „LAZ“ Laz
12. KLAPA „MELA“ Murter
13. KUD „Biseri Drave“ Starin
14. KUD „Korjeni“ Martinci
15. KUD „TANAC“ Pečuh
16. KUD „Podravina“ Barč
17. KUD „Drava“ Lukovišće

Manifestacija „Dravsko proljeće“ u Sopju

22. travnja 2017. godine

14:00 - 16:00 sati
doček sudionika

16:00 - 17:00 sati
Sv. Misa u crkvi Sv. Marije Magdalene u Sopju

17:00 - 18:00 sati
povorka kroz selo

18:00 - 20:00 sati
nastupi KUD-ova u Mjesnom domu

21:30 sati
koncert Mladena Grdovića

BUDIMPEŠTA

Velesposlanik Republike Hrvatske u Budimpešti Gordan Grlić Radman primit će u rezidenciji maturante budimpeštanske Hrvatske gimnazije, njih 14-ero, razrednika Ladislava Gršića i ravnateljicu ustanove Anu Gojtan u srijedu, 26. travnja 2017., u 16 sati. Uobičajen je to prijam, što ga je nakon dugo godina oživio velesposlanik Grlić Radman.

UDVAR

U organizaciji Povjerenstva Pečuške biskupije za Hrvate i mjesne Hrvatske samouprave, na Mladi Uskrs, 23. travnja 2017. u udvarskoj crkvi priređuje se izložba sakralnih predmeta, zajednička molitva i pjevanje. S početkom u 16 sati izložbu otvara Vesna Haluga, generalna konzulica Republike Hrvatske u Pečuhu. Zajednička molitva počinje u 16 sati i 15 minuta, predvodit će je Anuška Legradi, a pjevanje će predvoditi Mariška Bošnjak.

ŠELJIN

U tom se gradu 2017. godine slavi u znaku triju obljetnica: 20 godina kako je Šeljin dobio naslov grada, 20 godina kako Šeljin ima zbratimljenu vezu s gradom Grubišnim Poljem, i 20 godina kako je šeljinska osnovna škola dobila ime „Géza Kiss“. Tako će se 28. travnja, između ostaloga, s početkom u 10 sati i 30 minuta u Osnovnoj i umjetničkoj osnovnoj školi „Géza Kiss“ prirediti svečanost u povodu spomenutoga događaja, kaže ravnatelj škole Robert Ronta.

Međunarodni proljetni tamburaški susret

Od 23. do 26. travnja, u suradnji s Belim Manastriom, Mohačem, Turističkom zajednicom Baranje, belomanastirskim Centrom za kulturu i tamošnjom Umjetničkom školom, Hrvatsko društvo tamburaških pedagoga (HDP) organizira Međunarodni proljetni tamburaški susret. U sklopu Susreta Beli Manastir drugu godinu zaredom bit će domaćinom 150 učenika tambure i njihovih nastavnika koji će se tijekom trodnevnoga boravka stručno usavršavati i uvježbavati umjetnički program što će ga predstaviti na završnom koncertu Proljetna baranjska rapsodija 25. travnja 2017. u 19 sati na Trgu slobode (bude li loše vrijeme, u kinodvorani) u Belom Manastiru i 26. travnja 2017. u 16 sati u Mohaču.

UMOK

Seoska samouprava dotičnoga naselja Vas srdačno poziva na svetačnost Sv. Jurja i na Hrvatski bal 22. aprila, u subotu. Program se začme u 15.15 s blagoslavljanjem pšenice pri Spomeniku Sv. Jurja, a potom se nastavlja u Seoskoj hiži sa svetom mašom ku celebriira kanonik dr. Ferenc Reiser. Za mašom slijedi promocija umočkoga rječnika pod naslovom „Kak mi govorimo – Reči Umočanov / Ahogy mi beszélnék – Fertőhomoki szógyűjtemény“ od autora dr. Jožefa Horvata, a otvara se i izložba slik Katalin Szabó ter Gerharda Cervenke. Izložbu otvara prof. dr. Franer Kilian, peljač Odbora za kulturu Beč – Mariahilf. U 20 uri počinje Hrvatski bal s kulturnim programom HKD-a „Kajkavci“. Uz večeru i tombolu pravu atmosferu za tanac će osigurati tamburaški sastav Bondersölj iz Koljnofa i mjesni bend „Street“.